

ÖĞRETMEN OKULLARININ YÜZÜNCÜ YILDÖNÜMÜNÜN BANA HATIRLATTIKLARI

16 Mart 1948 Salı günü, Öğretmen Okullarının yüzüncü yıldönümünü törenini, Gazi Eğitim Enstitüsünde kutladık.

Günün ehemmiyeti üzerinde durularak konuşmalar yapıldı. Öğretmen okullarının kurucusu Cevdet Paşa hayırla ve minnetle yâdedildi.

Bu törene ilgi gösterenler ve salonu dolduranlar öyle sanıyorum ki, ya öğretmen okullarından mezun olanlar ve yahutta bu okullarda öğretmenlik edenlerdi. Bu öğretmenlik edenlerin başında Milli Eğitim bakanı da bulunuyordu.

Bugün çeşitli sahalarda, memlekete hizmet ederek başarı gösterenler arasında, bu öğretmen okullarından feyiz alanlar pek çoktur. Yüzüncü yılı kutlama töreni bende büyük bir heyecan uyandırdı.

Bu toplulukta bir kaç nesil bir arada idik. En yaşlı öğretmenlerden en genç öğretmen namzetlerine kadar.

Ben bu grupların ortasında bulunuyorum. Çünkü Cumhuriyet devrinin hemen ilk mezunları arasında sayılırım (Bursa 1925).

1920 de ilkokulu, dahili harplerimizin en çetin safhalarının geçtiği Biga'da bitirmiştım. İstanbul'dan Antalya'ya ailece gidiyorduk. Çünkü babam "Kuvvayı Milliye'ye" katılarak Ankara'ya gitmişti ve memuriyetini Milli hükûmetin emrinde olarak Alanya'da yapacaktı.

Millî varlığımız için kara günlerini yaşayan İstanbul'dan geçiyorduk. Antalya'ya gidebilmemiz için bir takım formalitelerin yapılması, tamamlanması lâzımdı. Çapa mektebi, misafir olduğumuz annemin halasının oturduğu semtte idi. Ben tahsilime devam etmek istiyordum. Çapa'nın

büyük binası beni cezbediyordu. Bu mektepte okumak için bende bir heves uyanmıştı.

Yurdumuzun istiklâl mücadelesi safhaları, beni ailemden uzaklarda bulunduramazdı. Çapa'ya girme isteğim bu yüzden olamadı.

İki yıl sonra İstiklâl savaşımız bitmiş, sıkıntılı günlerimiz milletçe sona ermişti. Biz ailece Aydın, Söke, İzmir ve Manisadan sonra Bursa'ya geldik ve ben "Kız Muallim Mektebine" imtihanla üçüncü sınıfa girdim. Çünkü iki yılımı boş geçirmemiş, matematik, tarih, coğrafya derslerini hususi olarak bir öğretmeden okumuştum. Elmalı'da oturduğumuz zaman bu dersleri aldığım hocam Arif Tunçer'i daima hatırlamışımdır.

Cumhuriyetin ilân edildiği yıl, Bursa'da dört kişilik sınıfımızda derslerimizi muntazaman takip ediyorduk.

Evimiz mektebe yakındı. Her gün gidiş ve gelişte biraz daha mektebimi seviyor, hocalarıma alışıyordum.

Dördüncü sınıfa geçtiğimde babamın memuriyeti İnégöle ve sonrada Sinob'a nakledildi. Bende bu iki seneyi Bursada yatılı olarak geçirdim.

Beşinci sınıftan mezun olacağım yıl, sınıfımız çoğaldı. Ankara'dan, Kastamonu'dan ve İstanbul'dan arkadaşlar gelmiş ve yirmi bir kişi olmuştuk. Aramızdaki tesanüt, hocalarımıza karşı beslediğimiz sevgi ve saygı, bize sınıfça büyük bir kuvvet veriyordu.

Tatbikat dersi hocamız, Osman bey'in titiz itinası ve bizi ders vermeğe alıştırma emeklerini, daima minnetle anmışımdır. Zamanın siyasi havası bizlerin daima milliyet hislerimizi kuvvetlendirirdi. Lozan konferansını ne kadar merak ve heyecanla takip ederdik. Hocalarımızdan her biri bizleri yetiştirmek için uğraşırken, sarfettikleri emekleri boşa çıkarmamak için gayret ederdik. Elimize alabileceğimiz ders kitaplarımız o kadar azdı ki, daima not tutmayı âdet etmiştik.

Bursa'nın şehir muhiti bana tarihi sevdirdi. Tarih hocam Fakihe Öymen ise bana tarih okumaktan zevk almasını öğretti. 1925 yılında mezuniyet imtihanlarından sonra hocalarımızla bir toplantı yapmıştık. Bizlere hepsi ayrı ayrı hem nasihat verdiler, hem bizim de artık hoca olduğumuzu ve kendileriyle meslekdaş bulunduğumuzu hatırlattılar. Hoca olduğuma seviniyordum. Fakat mektebimin bittiğine hiç sevinmiyordum. Benim bu hissime bazı arkadaşlarım da katılıyorlar ve beraberce, acaba daha nerede okuyabiliriz? diye düşünüyorduk. O zaman Darülmalumatı-âliye'nin İstanbul'da olduğunu işitiyorduk. Fakat bir taraftan da hoca olmayı o kadar istiyordum ki.. nihayet Bursa Kız Muallim mektebi mezunu olmuştum. Bunu tahsil hayatımın en iyi bir devresi olarak daima hatırlarım ve bundan iftihar duyarım. Çünkü hocalık hayatına bu menşeim delâletiyle girdim.

İlkokul öğretmenliğini fiilen bir aydan fazla yapamadım. Çünkü aynı sene Lozan'a lisan öğrenmeğe gittim. Sonra İstanbul Fransız lisesinde okuduğum senelerde, muallim mektebinden aldığım feyiz ve millî hislerim benim için daima rehber olmuştur.

Cenevre Üniversitesinden diplomamı aldığım yıl (1938) ve doktora tezimi müdafaa ettiğim zaman (1939) dahi, bana Bursa ilköğretmen okulundan çıkışımı ve oradan aldığım millî heyecanımı hatırlatmıştır.

Çünkü bu ilk millî müessesemizdir ki, bana ecnebi muhitlerinde feyiz alırken yine fikir ve heyecan rehberliği yapmıştır. Ecnebi kitaplarında ve sözlerinde milletimi hâkir gören söz ve yazılara tahammülüm daima az olmuştur. Ecnebi hocalarımdan ettiğim istifadeleri unutamam. Ancak bugün kuruluşunun Yüzyılını bitiren bu Muallim mekteplerinden, birinden mezun olmaktan şeref duyarım. Orada kuvvetlenen millî duygularım, bütün meslek hayatımda tesirini göstermiştir.

Temenni ederim ki bu Yüzyılların kutlanması pek çok defalar yapılsın.

İlk Öğretim dergisi. Cilt XIII.

Sayı 249 - 251. 1 Temmuz 1948